

Пране Дундулене: увічнення пам'яті

Алдона Васіляускене

УДК 929Дундулене+39(474.5)

Aldona Vasiliauskienė. Pranė Dundulienė: Remembrance Perpetuation. The article enlightens a figure of the first doctor of ethnography (now – ethnology), habil. dr., Prof. Pranė Stukėnaitė-Dundulienė (12.02.1910–27.02.1991), her life and activities. The heed is paid to her scientific work which has a huge importance for the Lithuanian science, the realities of her good name's perpetuation are discussed, as well as showed are the visions of bestowal of honours.

Keywords: Prof. Pranė Dundulienė, most famous Lithuanian ethnologist, ethnographical expeditions, forms of Pranė Dundulienė's bestowal of honours and perpetuation: oral, written, figurative, artistic.

Aldona Vasiliauskienė. Pranė Dundulienė: atminimo įamžinimas. Straipsnyje supažindinama su pirmosios etnografijos (dabar etnologijos) mokslų daktarės (dabar habil. dr.) Lietuvoje, žemdirbystės ir jos įrankių tyrinėtojos prof. Pranės Dundulienės (1910.02.12–1991.02.27) asmenybe: jos gyvenimu bei veikla. Akcentuojama profesorės atliktų darbų svarba Lietuvai, nagrinėjamos prof. P. Dundulienės vardo įamžinimo realijos, pateikiamos pagarbos sklaidos vizijos.

Raktiniai žodžiai: Profesorė Pranė Dundulienė, žymiausia Lietuvos etologė, etnografinės ekspedicijos, P. Dundulienės atminties pagerbimo ir įamžinimo formos: žodinė, rašytinė, vaizdinė, meninė.

Донька краю Швенчюніс, професор Пране Стукенайте-Дундулене (12.02.1910–27.02.1991) – одна з найвідоміших етнологів Литви, дослідниця землеробства і його знарядь, перший і тривалий час єдиний доктор етнографічних наук (тепер – габілітований доктор) у Литві, старанна й енергійна дослідниця не тільки цієї наукової галузі, але й культури литовського народу взагалі.

Дитинство, роки навчання, студії

П. Дундулене народилася 12 лютого 1910 року в с. Піліпай Швенчюніського району (за влади Польщі перейменовано на с. Янковцизна) у небагатій селянській родині Вінцаса й Емілії Стукенасів. Освітня стежка розпочалася в початковій школі с. Піліпай, а після її закриття поляками – відвідувала школу в сусідньому селі.

Щоби заробити кошти на навчання в гімназії, під час літніх канікул П. Стукенайте виконувала різну роботу. Після закінчення семи класів у Швенчюнісі переїхала до Вільнюса.

Завершивши навчання в литовській гімназії (1935), вступила на природничий факультет до Вільнюського університету Стефана Баторія, оскільки литовців на гуманітарний факультет не приймали. Студіюючи дисципліну, вона з великим інтересом відвідувала лекції відомого польського етнолога, професора К. Мошинського [7], який посприяв переведенню П. Стукенайте на гуманітарний факультет (1936), на спеціальність «етнологія та етнографія» (на той час – «етнографія та фольклористика»). К. Мошинський у своїй підопічній не розчарувався: 8 травня 1939 року вона захистила роботу магістра філософії «Marcinkonių apylinkės etnografinė monografija» («Етнографічна монографія села Марцинконіс»). Про канікули П. Стукенайте писала: «Коли я приїздила в рідне село, розпочиналися часті обшуки, дома шукали нелегальну літературу, якої вони ніколи не знаходили» [12, р. 3].

Діяльність у Литовському науковому товаристві, Інституті етнології, Вільнюському університеті

Ще в студентські роки П. Стукенайте знаходила час для громадської роботи, а впродовж 1938–1940 років завідувала музеєм Литовського наукового товариства.

У 1940–1950 роках працювала в Інституті етнології АН Лит. РСР, пройшовши шлях від секретаря до молодшого наукового співробітника.

З 1 вересня 1944 року розпочала викладацьку діяльність у Вільнюському університеті [9; 24; 32], обіймаючи все вищі посади: старший викладач (1944–1956), виконувач обов'язки доцента (1956–1959), доцент (1959–1970), виконувач обов'язки професора (1970–1971), з 1971 року – професор [1].

30 квітня 1947 року П. Стукенайте одружилася з Бронюсом Дундулісом (26.11.1909–01.09.2000), випускником історичного факультету Сорбони [42; 44; 45; 47]. Отже, для наукових своїх студій вона мала міцну підтримку: спільний погляд на історію, любов до Батьківщини, пошана до людини. Такі погляди подружжя прищепило і своїм донькам – Єві й Дайві.

Лекції. Упродовж майже 47 років педагогічної роботи у Вільнюському університеті П. Стукенайте читала лекції із загальної етнографії, етнографії східних слов'ян, етнографії Прибалтики, джерелознавства етнографії, історії первісного суспільства, різні спецкурси. Зауважимо, що курс литовської етнографії тривалий час був відсутній у навчальних планах Університету. За мовчазною згодою керівництва факультету вона викладала етнографію Литви як самостійну дисципліну, ставши набагато пізніше засновницею офіційного курсу литовської етнографії [50].

У 1966–1969 роках, під час весняного семестру, П. Дундулене читала курс основ етнографії у Вільнюському педагогічному інституті [1].

Щороку вела лекторії з етнографії Литви на Литовському радіо. Також чимало лекцій прочитала для громадськості в різних містах республіки, прищеплюючи любов до краю, повагу до науки, роботи [69].

Кафедра, Наукове студентське товариство. Разом з відомим етнографом Ю. Балджюсом та іншими співробітниками П. Дундулене була фундатором кафедри етнографії на історичному факультеті, яку пізніше реорганізували на кафедру етнології і археології. Кафедра проіснувала до 1962 року. У 1990 році стараннями археологів і П. Дундулене кафедру відновили. Після смерті професора вакансія етнологів у Вільнюському університеті зачухнула...

До 1972 року П. Дундулене керувала науковим студентським товариством (НСТ) історичного факультету. Організоване й очолюване нею етнографічне об'єднання стало найактивнішим не тільки на історичному факультеті, але і в Університеті. Члени Товариства брали участь в експедиціях, наукових конференціях, а особливо старанні виїжджали в інші республіки. Вони виступали з доповідями і на конференціях, організованих студентами вищих наукових закладів України [53].

Етнографічні експедиції

Окрім педагогічної роботи, важливою для неї була і робота наукова. «Коріння» наукової роботи – етнографічні експедиції [46]. Етнографічні експедиції, організовані П. Дундулене з 1950 року, – це своєрідний опір політиці тогочасної влади [23]. Те, що влада спеціально руйнувала і нищила, вона турботливо, як бджілка, збирала і фіксувала: описувала, креслила, фотографувала – намагалася увічнити.

Вирушаючи у свою першу експедицію, науковець підготувала спеціальні анкети, які охоплювали багато галузей народного побуту й культури – особливу увагу спрямовувала на матеріальну, проте не забувала і про духовну культуру. Вона розробила анкети про народну медицину, косметологію, гігієну, метрологію, сімейні звичаї (обряди народження, іменин, весілля, похорону), про календарні й аграрні обряди, про культу сонця, землі, дерев, місяця, вужів, птахів.

Немає в Литві району, де б П. Дундулене не побувала. Скрізь, куди б не приїжджала, завжди була бажаною і своєю, скрізь її знали; уміла викликати на розмову зустріти в селі людину; турбувалася про студентів.

Сьогодні ми вдячні професору П. Дундулене за зібраний унікальний матеріал під час експедицій. Етнографічні відомості є доволі різноманітними не тільки за змістом, але і за формою. Найважливіше – це записаний матеріал, креслення і малюнки, світлини й фотонегативи, магнітофонні плівки. Вони зберігаються у відділі рукописів наукової бібліотеки Вільнюського університету (Ф. 81). Зібраний речовий матеріал дав початок не одному красномовному районному музею, а діючі поповнив новими матеріалами й експонатами, зокрема Музей етнографії Литви.

Зауважимо, що у відділі рукописів наукової бібліотеки Вільнюського університету професору П. Дундулене відведено три фонди: Ф. 81 – матеріали експедицій, Ф. 85 – зберігаються дипломні роботи, написані під керівництвом професора П. Дундулене, Ф. 193 – особливий фонд П. Дундулене.

Наукові роботи. На основі етнографічного матеріалу, зібраного під час експедицій, та інших досліджень П. Дундулене написала понад 500 наукових і науково-популярних статей. Чимало її доробку опубліковано в серії «Istorija» («Історія»). Багатолітні дослідження узагальнено в 15 монографіях, залишених у численних рукописах [40]. Одна з останніх праць – монографія «Lietuvių etnologija» («Литовська етнологія») (1991). «Lietuvos etnografija» («Етнографія Литви») (1982) визнана як підручник для студентів. У 1949 році енциклопедична редакція запросила П. Дундулене до співпраці при підготовці етнографічних статей (нею написано понад 60). П. Дундулене також брала участь у підготовці «Етнографічного атласу Прибалтики».

По смерті П. Дундулене публікаціями її доробку опікувався чоловік – професор Б. Дундуліс [2; 8; 19; 20; 22; 26; 33; 58; 70]. Останнім часом перевидання книг професора П. Дундулене мають величезний попит.

Про науковий рівень П. Дундулене свідчить її представництво в Москві від імені литовської етнографічної науки. Вона неодноразово брала участь в організованих Інститутом етнографії АН СРСР ім. М. М. Миклухо-Маклая конференціях, нарадах, експедиціях [1].

П. Дундулене керувала курсовими і дипломними роботами (близько 200), рецензувала дисертації.

Значима і суспільна діяльність професора. Вона була членом Республіканської ради з національних традицій, членом товариства «Знання», ухвалила до чотирьох учених рад.

Незважаючи на посади і наукові ступені, до кінця життя П. Дундулене залишалася сердечною, товариською, по-материнськи турботливою жінкою. Водночас вона була глибоко ерудованим фахівцем у галузі етнології, для розвитку якої докладала чимало зусиль.

Різномпланова діяльність професора П. Дундулене в радянську добу не була належно оцінена. Найкращим визнанням наукового внеску П. Дундулене є незмінно високий рейтинг її праць, про що свідчать присвячені науковцю роботи [34; 43; 52; 53; 56; 59].

Наукової оцінки діяльності П. Дундулене ще не надано належного рівня і в незалежній Литві. Її ім'я звучить лише на ювілейних заходах та в присвячених їм публікаціях [10; 13; 14; 15; 49].

Нині ведеться пошук нових форм для вшанування та увічнення пам'яті професора. Одна з них – стаття про неї українською мовою, яка дає можливість ознайомитися з діяльністю цієї непересічної литовської жінки етнологам, історикам, культурологам України. Тому глибоку вдячність виказуємо академіку НАНУ Г. Скрипник.

Увічнення пам'яті професора Пране Дундулене

Основні форми увічнення, виокремлені нами: усна, письмова, образна, художня (див. табл.).

Таблиця

№ п/п	Форма увічнення пам'яті	Спосіб увічнення пам'яті	Місце увічнення
I	Усна	Лекції	Конференції, ювілейні заходи
		Доповіді	Конференції, ювілейні заходи
		Розповіді	Зустрічі, святкові вечори
		Розмови	Зустрічі, святкові вечори
II	Письмова	Публіцистичні статті	Районна і республіканська періодика
		Наукові статті	Наукові видання, присвячені сім'ї професорів Б. Дундуліса і П. Дундулене
III	Образна	<i>Виставки</i> , присвячені особистості (рукописи, факсимільні документи, фотографії), опубліковані матеріали: статті й книги професора	У Вільнюсі, Швенчонісі, Купішкісі, Скапішкісі (бібліотеки, музеї)
		<i>Виставки</i> зібраного П. Дундуленею етнографічного матеріалу	У Вільнюсі, Швенчонісі, Купішкісі, Скапішкісі (бібліотеки, музеї)
IV	Художні твори	<i>Портрет</i> роботи художника Л. Гутаускаса, 1978 р.	У Вільнюсі, у помешканні Дундулісів (вул. Карю Капу)
		<i>Бронзові барельєфи</i> з профілями професорів П. Дундулене і Б. Дундуліса (скульптор П. Александравічюс, бл. 1985 р.)	Умонтовані в надгробні плити на цвинтарі Антакальніс (Вільнюс). У 2006 році надгробні пам'ятники професорів розорили, а барельєфи знищили
		<i>Пам'ятна дошка</i>	Село Піліпай у Швенчоніському районі
V	Мала архітектура	<i>Іменна лава</i>	Ботанічний сад Вільнюського університету в Кайренаї

I. Усна. Розповіді про професора ведуть під час різних заходів: зустрічі, святкові та ювілейні вечори, конференції, на яких поширюють інформацію про П. Дундулене як особистість. Слід згадати також радіопередачі.

Перший захід – святкові урочистості з нагоди 60-річчя від дня народження в Колонному залі Вільнюського університету (12 лютого 1970 року). Після смерті професора, у Швенчонісі 1995 року відбулися урочистості з нагоди її 85-річчя [11; 50; 54; 57; 61; 62; 67], 2010 року – 100-річчя: у Національному музеї Литви [60], у Купішкісі [48]. Найважливішим акцентом до святкування 100-ліття від дня народження П. Дундулене була Міжнародна конференція «Etnologija: istorija, dabartis ir perspektyvos» («Етнологія: історія, сучасність і перспективи»), що відбулася у Вільнюсі й Швенчонісі [35; 39; 63]. На шести секціях прочитано 33 доповіді: 23 підготували науковці Литви, 10 – науковці з інших країн: Білорусі (Мінськ), Чехії (Прага),

Естонії (Тарту), Латвії (Рига), Польщі (Познань), Голландії (Амстердам), Росії (Москва), Удмуртії (Іжевськ), Болгарії (Софія). Із 33 доповідей 5 було присвячено П. Дундулене: «P. Dundulienės etnografinių ekspedicijų metodika, jos taikymas šių dienų etnografiniuose tyrinėjimuose» («Методика етнографічних експедицій П. Дундулене, її застосування в етнографічних дослідженнях наших днів») (д-р Е. Лазаускайте), «Kultūrinė lyties specifika P. Dundulienės šeimos papročių tyrinėjimuose» («Культурна специфіка статі в дослідженнях сімейних звичаїв П. Дундулене») (д-р Р. Паукштіте-Шакнене), «Etninės kultūros vaizdinių semiotika ir tautinės tapatybės simbolių paieška P. Dundulienės darbuose» («Семіотика образів етнічної культури і пошук символів національної тотожності в працях П. Дундулене») (д-р В. Туменас), «Persirengimo paprotys P. Dundulienės darbuose» («Звичай переодягання в працях П. Дундулене») (д-р А. Вайцекаускас), «Pranė Dundulienė: atminimo jamžinimas» («П. Дундулене: увічнення

пам'яті») (д-р А. Васіляускене). Тези доповідей опубліковані у виданні «Етнологія: історія, сучасність і перспективи» [16]. В інших доповідях, прочитаних литовськими учасниками конференції, також згадані напрями діяльності професора.

II. Письмова. Поширення відомостей про Дундулісів відбувається і через публіцистичні статті в районних [29] і республіканських виданнях. У 1980 році підготовлено бібліографію П. Дундулене [28], а 1995 року видано буклет, присвячений 85-річчю з дня народження професора [30]. Опубліковані статті в наукових виданнях [65; 66].

Ім'я професора увічнено як в енциклопедіях діаспори – у «Lietuvių enciklopedijoje» («Литовська енциклопедія») [5; 6], так і Литви: «Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija» («Мала литовська радянська енциклопедія») [3], «Lietuviškoji tarybinė enciklopedija» («Литовська радянській енциклопедія») [4], «Tarybų Lietuvos enciklopedija» («Енциклопедія Радянської Литви») [17], а після здобуття незалежності – у «Visuotinėje lietuvių enciklopedijoje» («Загальна литовська енциклопедія») [25].

III. Образна. До образної форми вшанування належать виставки рукописів професора, факсимільних документів, опублікованих матеріалів (статті й книги), фотографій з експедицій, сімейного, приватного життя і діяльності.

Виставки були відкриті у Вільнюському університеті: 1995 року (підготували працівники відділу рукописів наукової бібліотеки Вільнюського університету – В. Багдонавічене, Н. Шульгене, В. Навіцкене, Г. Чіпайте), 2000 року, 2010 року (упорядкувала С. Місюнене); у бібліотеці Швенчюніс: 1995 [11] і 2010 року [18].

IV. Художні твори. П. Дундулене увічнена також і в художніх творах: її портрет (1978); створені бронзові барельєфи з профілями професорів Дундулісів.

До художніх творів належить і пам'ятна дошка роботи народного художника Ю. Якштаса на будинку професора в с. Піліпай, яку відкрили 1995 року на урочистому святкуванні 85-ліття від дня народження П. Дундулене.

V. Мала архітектура. 27 червня 2010 року в Ботанічному саду Вільнюського університету в Кайренаї відкрили 27-у іменну лаву, яку присвятили «увічненню 100-річного ювілею істориків-професорів Пране і Бронюса Дундулісів. Близькі, колеги. 2009» [64]. На відкритті іменної лави професорів

було домовлено збиратися тут щороку, аби подискутувати, поділитися науковими успіхами.

Візіі увічнення пам'яті професора Пране Дундулене

Окрім згаданих реалій увічнення пам'яті професора існують ще і візіі (сподіваємося, що під час їх утілення постануть також і нові):

1. Розвиток виставок, присвячених професору, у бібліотеках Литви.

2. Теле- і радіопередачі (відновлення радіопередач професора, створення спеціальних радіо- і телевізійних передач про її життя і діяльність, читання уривків з її робіт).

3. Присвячені професору поштовий конверт і марка.

4. Ювілейна медаль.

5. Пам'ятні дошки на будинку Вільнюського університету, а також на будівлі, де мешкала сім'я професорів Дундулісів.

6. Іменна аудиторія на історичному факультеті Вільнюського університету.

7. Іменна стипендія професора П. Дундулене.

8. Премія імені професора П. Дундулене.

9. Публікація епістолярної спадщини.

10. Збірники статей і спогадів.

11. Присвячена їй монографія.

Висновки

1. Місія П. Дундулене – усім серцем служити нації.

2. Під час етнографічних експедицій вона збирала зникаючу спадщину народної культури, зберігаючи, таким чином, її для майбутніх поколінь.

3. Запроваджений у радянський період стараннями П. Дундулене курс етнографії Литви розвивав любов до Батьківщини, викликав інтерес до національних цінностей, до історії народу.

4. Виконані професором роботи сприяли збереженню всього литовського у Вільнюському краї.

5. Науковець виростила багато гідних пошани учнів – послідовників і продовжувачів її діяльності.

6. Повторні видання книжок П. Дундулене, що мають великий попит, свідчать про важливість її наукової праці.

7. Міжнародна наукова конференція у Вільнюсі й Швенчюнісі з нагоди 100-ліття від дня народження П. Дундулене – яскравий приклад увічнення пам'яті професора.

8. Увічнення пам'яті доньки Литви П. Дундулене – протипага глобалізації.

Література

1. Vilniaus universiteto archyvas. – F. 856. B. 8847K (Dundulienė Pranė). 168 lapai.

2. *Ažuolinis J. Virsta ažuolai* // Tarybų Lietuva. – 1991. – Kovo 6.

3. [Aurorius nenurodytas]. Dundulienė Pranė // *Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija*. – Vilnius, 1966. – T. 1. – P. 444.

4. [Aurorius nenurodytas]. Dundulienė Pranė // *Lietuviškoji tarybinė enciklopedija*. – Vilnius, 1978. – T. 3. – P. 192.

5. [Aurorius nenurodytas]. Dundulienė-Stukėnaitė Pranė // *Lietuvių enciklopedija*. – Boston, 1969. – T. 36. – P. 194.

6. [Aurorius nenurodytas]. Dundulienė-Stukėnaitė Pranė // *Lietuvių enciklopedija*. – Boston, 1985. – T. 37. – P. 142–143.

7. [Aurorius nenurodytas]. Moszynski Kazimierz (1887–1959) lenkų etnografas ir etnologas // *Lietuvių enciklopedija*. – Boston, 1959. – T. 19. – P. 304.

8. *Bartasevičius V. Leisk grahiai numirti* // Šalčia (Šalčininkų rajonas). – 1991. – Kovo 16.

9. *Bartasevičius V. Valio profesorei!* // *Vakarinės naujienos*. – 1980. – Vasario 15. – P. 4.

10. *Bumblauskas A., Lazutka S., Jučas M.* Etnografė, pedagogė, mokslininkė // Vakarinės naujienos. – 1990. – Vasario 14.
11. *Cimbalaitis A.* Mokslininkės darbai išliks amžiams // Žeimenos krantai (Laikraštis Švenčionių krašto visuomenei). – 1995. – Lapkričio 8. – P. 3.
12. *Dundulienė P.* Emilija Stankevičiūtė – Obolėnienė // Voruta. – 1994. – Rugsėjo 7–13. – P. 1–3.
13. *Dundulienė P.* «Ko prašyti deivės Žemynėlės?» // Knygnešys. – 1990. – Nr 3. – P. 18–19.
14. *Dundulienė P.* Margučiai // Pozicija. – 1990. – Balandžio 11. – P. 4.
15. *Dundulienė P.* Sunaikink papročius – sunaikinsi tautą... (Pokalbis su etnografe prof. P. Dundulienė, užrašė S. Stanevičiūtė) // Valstiečių laikraštis. – 1990. – Kovo 29.
16. Etnologija: istorija, dabartis ir perspektyvos. Tarptautinė konferencija. Santraukos. – Vilnius, 2010.
17. *Giedrienė R.* Dundulienė Pranė // Tarybų Lietuvos enciklopedija. – Vilnius, 1985. – T. 1. – P. 469.
18. *Jakstas A.* Nalšios muziejuje žydėjo gyvybės medis // Švenčionių kraštas. – 2010. – Lapkričio 11. – P. 7.
19. *Klimka L.* Profesorė Pranė Dundulienė (1910–1991) // Lietuvos dangus. – Vilnius, 1992. – P. 89–90.
20. *Krikštopaitis J.* Atsiveikinimo žodis (kalba, pasakyta Antakalnio kapinėse) // Mūsų praeitis. – 1993. – T. 3. – P. 155.
21. *Lazauskaitė E. P.* Dundulienės etnografinių ekspedicijų metodika, jos taikymas šių dienų etnografiniuose tyrinėjimuose // Etnologija: istorija, dabartis ir perspektyvos. Tarptautinė konferencija. Santraukos. – Vilnius, 2010. – P. 16.
22. *Lazauskaitė E.* Pranė Dundulienė // Etnografija: Metraštis. – 1991. – T. 1. – P. 64–66.
23. *Lazauskaitė A.* Vilniaus universiteto ekspedicijos 1950–1985 m. // Lietuvos TSR Aukštųjų mokyklų Mokslo darbai. Istorija. – 1986. – T. 26. – P. 125–137.
24. *Lazutka S.* Sveikiname // Kultūros barai. – 1980. – Nr 1.
25. *Merkiienė R.* Dundulienė Pranė, Stukėnaitė // Visuotinė lietuvių enciklopedija. – Vilnius, 2004. – T. 5 (1–4 tomo papildymai). – P. 204.
26. *Milius V.* Ilšėkis ramybėje (kalba, pasakyta Antakalnio kapinėse) // Mūsų praeitis. – 1993. – T. 3. – P. 156.
27. *Paukštytė-Šakniene R.* Kultūrinė lyties specifika P. Dundulienės šeimos papročių tyrinėjimuose // Etnologija: istorija, dabartis ir perspektyvos. Tarptautinė konferencija. Santraukos. – Vilnius, 2010. – P. 20–21.
28. Pranė Dundulienė. Bibliografija / sud. A. Vasiliauskienė. – Vilnius, 1980.
29. Profesoriai Pranė Dundulienė ir Bronius Dundulis / Parengė Bronius Lazaraitis // Švenčionių kraštas. Švenčionių rajono laikraštis. – 2010. – Spalio 6. – P. 6; Spalio 13. – P. 4; Spalio 16. – P. 4; Spalio 20. – P. 4; Spalio 23. – P. 9.
30. Profesorė Pranė Dundulienė (1910.02.12–1991.02.27) 85-eri 1995 m. spalio 28 d. / sud. dr. A. Vasiliauskienė. – Utena, 1995.
31. Profesorius Bronius Dundulis (1909.11.26–2000.09.01). Parengė dr. Aldona Vasiliauskienė. Išleido Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka. – 2000.
32. *Sliesoriūnienė E.* Dešimtmečiai pašvęsti universitetui // Gimtasis kraštas. – 1980. – Vasario 21. – P. 7.
33. *Sliesoriūnienė E.* Greitadarbė profesorė // Dienovidis. – 1991. – Gegužės 4–11. – P. 5.
34. *Šaknys B.* Prakalbina ugnį ir saulę: Vilniaus universiteto profesorei Pranei Dundulienėi – 80 metų // Tiesa. – 1990. – Vasario 10. – P. 6.
35. «Švenčionių krašto» inf. Profesorei Pranei Dundulienėi skirta tarptautinė konferencija – ir Švenčionyse // Švenčionių kraštas. – 2010. – Spalio 16. – P. 9.
36. *Tumėnas V.* Etninės kultūros vaizdinių semiotika ir tautinės tapatybės simbolių paieška P. Dundulienės darbuose // Etnologija: istorija, dabartis ir perspektyvos. Tarptautinė konferencija. Santraukos. – Vilnius, 2010. – P. 28–29.
37. *Vaicekauskas A.* Persirengimo paprotys P. Dundulienės darbuose // Etnologija: istorija, dabartis ir perspektyvos. Tarptautinė konferencija. Santraukos. – Vilnius, 2010. – P. 30.
38. *Vasiliauskienė A.* Pranė Dundulienė: atminimo įamžinimas // Etnologija: istorija, dabartis ir perspektyvos. Tarptautinė konferencija. Santraukos. – Vilnius, 2010. – P. 31–32.
39. *Vasiliauskienė A.* Daugelio šalių mokslininkai paminėjo profesorę Pranę Dundulienę // Lietuvos aidas. – 2010. – Spalio 16. – P. 7.
40. *Vasiliauskienė A.* Devintoji profesorės monografija // Tarybinis studentas. – 1988. – Birželio 24. – P. 2.
41. *Vasiliauskienė A.* Du tūkstančiai – mažų ir didelių! // Lietuvos pionierius. – 1987. – Birželio 27. – P. 1.
42. *Vasiliauskienė A.* Gyvakarų kaimo šviesuolis – istorikas Bronius Dundulis // Kupiškėnų mintys. – 2009. – Sausio 3. – P. 3–5.
43. *Vasiliauskienė A.* Istorijos mokytojų mokytoja // Tarybinis mokytojas. – 1985. – Vasario 13. – P. 4.
44. *Vasiliauskienė A.* Istorikas Bronius Dundulis // Voruta. – 2009. – Gegužės 9. – P. 15; Gegužės 23. – P. 15.
45. *Vasiliauskienė A.* Istoriko profesoriaus Broniaus Dundulio 90-metis // Voruta. – 1999. – Gruodžio 18. – P. 1.
46. *Vasiliauskienė A.* Išvaikščiojusi Lietuvos kaimus. Minint profesorės Pranės Dundulienės 90-ąsias gimimo metines // XXI amžius. – 2000. – Vasario 23. – P. 10.
47. *Vasiliauskienė A.* Mokslo darbais tarnavo savo kraštui ir tautai // XXI amžius. – 2009. – Gruodžio 09. – P. 5.
48. *Vasiliauskienė A.* Mokslo istorikų edukacinė sesija Kupiškyje // Mokslo Lietuva. – 2010. – Gegužės 6. – P. 10.
49. *Vasiliauskienė A.* Etnografijos mokslo kūrėja // Tėvynės šviesa. – 1990. – Vasario 14. – P. 13.
50. *Vasiliauskienė A.* Etnografijos mokslų puoselėtoja: profesorei Pranei Dundulienėi – 85-eri // Voruta. – 1995. – Vasario 25–28. – P. 1–3.
51. *Vasiliauskienė A.* Etnografijos sekcijoje // Tarybinis studentas. – 1988. – Gegužės 6. – P. 3.
52. *Vasiliauskienė A.* Kaip bitė darbininkė. Profesorei, istorijos mokslų daktarei Pranei Dundulienėi – 75 // Kultūros barai. – 1985. – Nr 2. – P. 44–46.
53. *Vasiliauskienė A.* Keturiasdešimtasis ruduo // Tarybinis studentas. – 1984. – Spalio 19. – P. 1.
54. *Vasiliauskienė A.* Lietuvos etnologė – profesorė Pranė Dundulienė // Mano Metai. Savaitraščio «Šeiminkė» kalendorius – 2000. – Kaunas, 1999. – P. 46–47.
55. *Vasiliauskienė A.* Pagerbtas prof. Pranės Dundulienės atminimas // Apžvalga. – 1995. – Lapkričio 16–20. – P. 2.
56. *Vasiliauskienė A.* Praeitis ir dabartis // Komjaunimo tiesa. – 1984. – Rugpjūčio 7. – P. 1.
57. *Vasiliauskienė A.* Profesorei Pranei Dundulienėi atminti // Voruta. – 2000. – Vasario 19. – P. 3.
58. *Vasiliauskienė A.* Profesorė Pranė Dundulienė: 1910.02.12–1991.02.27 // Lietuvos istorijos studijos. – 1992. – T. 1. – P. 147–149.
59. *Vasiliauskienė A.* Profesorė Pranė Dundulienė // Lietuvos pionierius. – 1988. – Kovo 12. – P. 2.
60. *Vasiliauskienė A.* Profesorė Pranė Dundulienė: pagarbi kolegų ir bičiulių atmintis // Lietuvos aidas. – 2010. – Vasario 20. – P. 6–7.
61. *Vasiliauskienė A.* Profesorė Dundulienė – tautos kultūros puoselėtoja // Katalikų pasaulis. – 1996. – Nr 4. – P. 33.
62. *Vasiliauskienė A.* Profesorės atminimui // Dienovidis. – 1995. – Lapkričio 3. – P. 14.
63. *Vasiliauskienė A.* Profesorės Pranės Dundulienės šimtmečiui // Mokslo Lietuva. – 2010. – Gruodžio 23. – P. 12–13.
64. *Vasiliauskienė A.* Profesorių Dundulių vardas įamžintas Kairėnuose // Lietuvos aidas. – 2010. – Liepos 7. – P. 4–5.

65. *Vasiliauskienė A.* Profesorių šeima // *Visuomenė (Politikos, visuomenės ir kultūros žurnalas)*. – 1994. – Nr 1 (23). – P. 11–29.

66. *Vasiliauskienė A.* Šeima verta pasidžiavimo: profesoriai Pranė ir Bronius Dunduliai // *Lietuvos šeima. Mokslinės praktinės konferencijos «Lietuvos šeima: Tradicijos ir Ateitis», įvykusios Vilniuje,*

1994, spalio 25–26 d. d. medžiaga. – Vilnius, 1994–1995. – P. 242–250.

67. *Vasiliauskienė A.* Šviesus profesorės atminimas. Pranei Dundulienei 85-eri // *Lietuvos aidas*. – 1995. – Vasario 10. – P. 13.

68. *Vasiliauskienė A.* Švenčionių krašto dukra – profesorė Pranė Dundulienė (1910.02.12–1991.02.27) // *Žeimenos*

kraštas (Laikraštis Švenčionių krašto visuomenei). – 1995. – Gruodžio 23. – P. 6.

69. *Vasiliauskienė A.* Universiteto profesoriai – miesto visuomenei // *Tarybinis studentas*. – 1987. – Vasario 13. – P. 4.

70. *Vilniaus universiteto rektoratas, Istorijos fakultetas, Archeologijos ir etnologijos katedra. Pranė Dundulienė // Tiesa*. – 1991. – Kovo 1. – P. 4.

Переклад з литовської Тетяни Щербини